

På *erhvervsområdet* vil emissionen af de *industrielle drivhusgasser* HFC'er, PFC'er og SF6 stige meget kraftigt frem mod 2012, hvis ikke der gribes ind. Derfor fremsatte regeringen i efteråret 2000 forslag om en afgift på anvendelsen af disse gasser baseret på de enkelte stoffers virkning på klimaet. Afgiften blev vedtaget af Folketinget den 15. december 2000 og trådte i kraft 1. marts 2001.

Herudover har Miljø- og Energiministeriet i februar 2001 sendt et udkast til bekendtgørelse om afvikling af de industrielle drivhusgasser i høring. Udkastet indeholder forslag til afviklingsdatoer for anvendelsen i nye anlæg og produkter. Den generelle afviklingsdato er den 1. januar 2006 med enkelte undtagelser.

Disse to tiltag vil tilsammen effektivt reducere emissionen af de industrielle drivhusgasser. Effekten er indregnet i fremskrivningen i afsnit 4.1 og betyder, at emissionerne i 2008-12 ellers måtte antages at være mindst dobbelt så stor, som det nuværende niveau.

Den generelle miljøregulering af *landbrugsområdet*, specielt Vandmiljøplan II og forslag til ammoniakhandlingsplan, vil have en positiv indvirkning på landbrugets udledning af drivhusgasser.

Som angivet i *Klima 2012* fra marts 2000 vil regeringen i foråret 2001 fremlægge en samlet vurdering af landbrugets muligheder for at reducere udledningen af drivhusgasser samt en vurdering af omkostningerne. Det teknisk-videnskabelige grundlag for vurdering og opgørelse af udledningernes størrelse og forventede udvikling over tid er imidlertid mangelfuld, og mulighederne for at reducere landbrugets udledninger er langt fra tilstrækkeligt udforsket. Den hidtil spredte forsknings- og udviklingsindsats inden for dette område gør det vanskeligt at vurdere mulighederne, og en sammenhængende forskningsindsats er derfor påtrængende.

Som led i arbejdet har Miljø- og Energiministeriet i samarbejde med Ministeriet for Fødevarer, Fiskeri og Landbrug samt en række forskningsinstitutioner igangsat et udredningsarbejde, der som et første skridt er mundet ud i en konsolidering af forventningerne til landbrugets emissioner af drivhusgasser, jf. afsnit 4.1.

Som næste skridt i dette arbejde offentliggøre regeringen i april 2001 to rapporter. Den ene rapport giver konkrete forslag til tiltag, som vil medføre reduktion af landbrugets udledninger. Effekten heraf kvantificeres og omkostninger beregnes. Den anden rapport indeholder bl.a. et forslag til et forskningsprogram, som har til formål at opstille og kvantificere effekten af yderligere mulige tiltag til reduktion af emissionerne og fortrængning af fossil energiforbrug, herunder opgørelse af omkostninger forbundet med implemente-

ring af disse tiltag. Forslagene har endvidere til formål at opnå en samlet prioritering af den fremtidige forskningsindsats med henblik på en fortsat forbedring af grundlaget for opgørelse af landbrugets emissioner af drivhusgasser. Dette arbejde vil skulle indgå i de overordnede overvejelser om etablering af et klimaforsknings- og udviklingsprogram samt samordnes med forskningen på skovområdet.

Skovområdet er væsentligt set i relation til Kyoto-protokollen, fordi træer binder kulstof. Reglerne i protokollen om, hvordan optaget af kulstof tæller med i parternes regnskaber er dog stadig under forhandling, ikke mindst på grund af videnskabelig usikkerhed om CO₂-optagets størrelse i forbindelse med skovrejsning og skovdyrknings indflydelse på CO₂-optaget i etablerede skove. Danmark lægger meget vægt på, at disse regler ikke underminerer protokollens miljømæssige integritet, og at ny skov drives bæredygtigt i henhold til retningslinierne fra både Biodiversitetskonventionen og de internationale skovfora. Endvidere bør forskning indenfor skovbrugets rolle i relation til drivhusgasserne indgå i de overordnede overvejelser om etablering af et klimaforsknings- og udviklingsprogram.

Et nyt dansk nationalt skovprogram er under udarbejdelse og forventes færdigt ultimo 2001. I programmet indgår overvejelser om, hvorledes skovrejsningen i Danmark kan stimuleres yderligere. Datagrundlaget på skovområdet bør styrkes. Der er behov for et landsdækkende overvågningsprogram, der kan levere pålidelige data, bl.a. om skovens naturindhold og deres lagring af kulstof, i et format som kan imødekomme fremtidige indberetninger under Klima- og Biodiversitetskonventionerne.

Den fremtidige indsats på *affaldsområdet* drejer sig primært om stop for deponering af forbrændingsegnet affald og gennemførelse af regeringens handlingsplan på affaldsområdet, *Affald 21*. Dette forventes at resultere i, at metan-udledningen fra deponeringsanlæg næsten halveres i 2010 i forhold til 1990. Resultatet opnås især ved at deponere en mindre mængde affald, som i stedet genanvendes eller forbrændes, samt ved en øget udnyttelse af lossepladsgas.

Som opfølgning på *Klima 2012* fra marts 2000 er der endvidere iværksat en række nye tværgående analyser, udredninger og initiativer.

I relation til nye tiltag, som vil kunne sikre en opfyldelse af 21 pct.-målsætningen, har Miljø- og Energiministeriet igangsat et arbejde, som, på baggrund af et standardiseret metodegrundlag, har til formål at nå frem til en vurdering af, hvordan *indsatsen samfundsmæssigt tilrettelægges mest omkostningseffektivt* -